

BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

Sorunlar, Dönüşümler ve Çözüm
Önerileri

KONFERANS

Bildiri Özetleri Kitapçığı

TARİH 23-25
Ekim 2025

SAAT: 14:00

YER: KÜLTÜR MERKEZİ
MAVİ SALON

Etkinlik hakkında ayrıntılı bilgiye ibu.edu.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

İÇERİK

KURULLAR	2
ÇAĞRI METNİ	4
ANA KONUŞMALAR.....	6
SÖZLÜ BİLDİRİLER.....	9

KURULLAR

Onur Kurulu

Abdulaziz Aydın (Bolu Valisi)

Prof. Dr. Mustafa ALİŞARLI

Prof. Dr. Musa Kazım ARICAN

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Mustafa ALİŞARLI

Prof. Dr. Samettin GÜNDÜZ

Prof. Dr. Üzeyir OK

Prof. Dr. Recai AKKAYA

Prof. Dr. İlknur ÇİFCİ TEKİNARSLAN

Prof. Dr. Hamit COŞKUN

Prof. Dr. Abdülkerim BAHADIR

Prof. Dr. Asım YAPICI

Prof. Dr. Ali Ulvi MEHMEDOĞLU

Prof. Dr. Hakan TÜRKCAPAR

Prof. Dr. Ali Osman KURT

Prof. Dr. Musa Kazım ARICAN

Prof. Dr. Mualla SELÇUK

Prof. Dr. Ramazan ARAS

Doç. Dr. Sedat AKAYOĞLU

Doç. Dr. Ayşe Burcu GÖREN

Doç. Dr. Zümrüt GEDİK

Doç. Dr. Enis DOKO

Dr. Öğr. Üyesi Çiğdem GÜLMEZ

Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Üzeyir OK

Doç. Dr. Sedat AKAYOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi Azmi ÇAĞLAR

Arş. Gör. Dr. Hasan Hüseyin YILDIRIM

Arş. Gör. Esra SPAHİ

Arş. Gör. Hatice ULU AYDIN

Sekreteryä

Arş. Gör. Dr. Hasan Hüseyin YILDIRIM

Arş. Gör. Esra SPAHİ

Arş. Gör. Hatice ULU AYDIN

ÇAĞRI METNİ

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

23-25 Ekim 2025

Aile, bireyin kimlik gelişiminden toplumun istikrarına kadar uzanan geniş bir alanda belirleyici rol oynayan temel bir kurumdur. Türkiye’de toplumsal değişim, dijitalleşme, göç, ekonomik krizler ve değer dönüşümleri gibi çok yönlü dinamikler, aile yapısını derinden etkilemekte ve yeni ihtiyaçlar, riskler ve fırsatlar doğurmaktadır.

Bu bağlamda Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi ev sahipliğinde düzenlenecek olan “Türkiye Yüzyılında Aile ve Ailenin Geleceği” başlıklı ulusal kongre; felsefi, sosyolojik, psikolojik, teolojik, hukuki, eğitimsel ve disiplinlerarası bakış açılarıyla aile konusunu çok boyutlu olarak ele almayı amaçlamaktadır.

Kongremiz, aile kurumunun karşı karşıya olduğu güncel sorunları tartışmak, kuramsal zeminleri derinleştirmek ve çözüm odaklı yaklaşımlar geliştirmek isteyen akademisyenleri, uzmanları, uygulayıcıları ve politika yapıcılarını bir araya getirmeyi hedeflemektedir.

Kongre Temaları

Kongreye aşağıdaki tematik alanlarda (veya yakın ilgili alanlarda) bildiriler kabul edilecektir:

- **Psikososyal Boyut:** Aile içi iletişim, ruh sağlığı, bağlanma, evlilik süreçleri
- **Sosyolojik ve Politik Boyut:** Toplumsal dönüşüm, aile politikaları, medya etkisi
- **Kültürel ve Dini Boyut:** Değer çatışmaları, inanç sistemleri, kuşaklararası etkileşim
- **Ekonomik Boyut:** İşsizlik, yoksulluk, kadın istihdamı, ev içi emek
- **Eğitimsel Boyut:** Ebeveynlik, dijital ebeveynlik, çocuk eğitimi
- **Toplumsal Cinsiyet ve Roller:** Eşitlikçi ebeveynlik, cinsiyet rolleri

- **Özel Gereksinimli Çocukların Aileleri:** Sorunlar, destek mekanizmaları
- **Hukuki ve Kurumsal Boyut:** Boşanma, nafaka, sosyal hizmet uygulamaları
- **Demografik ve Yapısal Dönüşümler:** Göç, kentleşme, nüfus değişimleri

Akademik Nitelik

- Başvurular hakem değerlendirmesi ile değerlendirilecektir.
- Aşağıdaki ölçütler esas alınacaktır:
 - Güncel ve pratik bir soruna odaklanma
 - Metodolojik yeterlilik
 - Bilimsel özgünlük
- Kabul edilen özetler PDF formatında özet kitapçığı olarak yayımlanacaktır.
- Nitelikli kuramsal ve kapsamlı alan yazın çalışmalarına sınırlı sayıda yer verilecektir.

Kongrenin Misyonu

- Aile kurumunu farklı disiplinlerin bakış açısıyla değerlendirmek
- Türkiye’deki aile yapısının dönüşümünü çok boyutlu analiz etmek
- Akademik bilgi ile sosyal politika arasında köprü kurmak
- Sorunlara çözüm odaklı bilimsel katkılar sunmak
- Aileyi birey ve toplum ekseninde merkezî bir yapı olarak ele almak

Aile kurumunun geleceğine dair ortak bir düşünce ve çözüm platformu oluşturmak için sizleri Bolu’ya davet ediyoruz.

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

ANA KONUŞMALAR

Farklı Özelliğe Sahip Çocukların Ailelerinin Yaşadıklarına Genel Bir Bakış

Prof. Dr. İlknur Çifci Tekinarslan

Farklı özelliğe sahip çocuklara sahip ailelerin yaşadığı deneyimler hem duygusal hem de sosyal açıdan oldukça karmaşıktır. Bu süreç, ailelerin yaşamlarını çeşitli boyutlarda etkileyen bir dizi psikolojik ve sosyal dinamiği içerir. Araştırmalar, bu ailelerin yaşadığı duygusal evreleri açıklamak için farklı modeller geliştirmiştir. Bunlar arasında aşama modeli, sürekli üzüntü modeli, çaresizlik-güçsüzlük-anlamsızlık modeli ve yeniden yapılanma modeli öne çıkmaktadır. Her bir model, ailelerin deneyimlerini farklı bir bakış açısıyla yorumlamakta ve yaşadıkları duygusal süreçleri ayrıntılı bir şekilde açıklamaktadır.

Özellikle aşama modelleri, ailelerin çocuklarının farklılıklarıyla ilk karşılaştıkları andan itibaren yaşadıkları şok, inkâr, öfke, pazarlık ve kabul gibi evreleri tanımlamaktadır. Sürekli üzüntü modeli ise, ailelerin zaman içinde yoğun bir kayıp ve üzüntü duygusunu deneyimlediğini vurgular. Çaresizlik ve güçsüzlük modeli, ailelerin çocuklarının ihtiyaçlarını karşılamada yetersizlik hissi ve anlam arayışı içerisindeki psikolojik yükünü ortaya koyarken, yeniden yapılanma modeli ise ailelerin zamanla durumu kabullenip yeni bir yaşam düzeni oluşturma sürecini tanımlar.

Ailelerin yaşadığı kaygı, stres ve duygusal yük, günlük yaşamlarını ve aile işleyişini birçok yönden etkileyebilir. Araştırmalar, sosyal destek ağlarının güçlendirilmesinin, ailelerin deneyimlediği stres ve kaygıyı anlamlı ölçüde azaltabileceğini göstermektedir. Bu bağlamda, farklı özelliğe sahip çocukların ailelerine yönelik sosyal destek mekanizmalarının geliştirilmesi, yalnızca bireysel bir gereklilik değil, aynı zamanda toplumun genel refahını artıracak bir politika olarak ele alınmalıdır. Sosyal destek hem psikolojik dayanıklılığı artırmakta hem de ailelerin çocuklarıyla olan ilişkilerini ve yaşam kalitelerini olumlu yönde etkilemektedir.

Bu nedenle, ailelere yönelik danışmanlık, eğitim programları, destek grupları ve toplumsal farkındalık çalışmalarının kapsamlı bir şekilde planlanması ve uygulanması önemlidir. Böylelikle ailelerin duygusal süreçleri daha sağlıklı bir şekilde yönetilebilir, stres ve kaygı düzeyleri azaltılabilir ve farklı özelliklere sahip çocukların aileleri toplum içerisinde daha etkin ve destekleyici bir ortamda var olabilirler.

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Bir Sistem Olarak Aile: Evlilik Doyumunun Kişilik ve Ruh Sağlığı ve İletişim Becerileri ile İlişkileri

Prof. Dr. Üzeyir Ok

Evlilik Doyumu (ED), çok çeşitli faktörlerden etkilenen bir olgudur. Ruh sağlığı sorunları ED ile yakından ilişkili olmasına rağmen, bu konudaki araştırmalar sınırlıdır; özellikle Müslüman nüfuslarda oldukça azdır. Bu çalışmanın amacı, Türk aileleri arasında ruhsal belirti düzeyleri ile evlilik doyumu arasındaki ilişkileri cinsiyet, yaş ve dindarlık gibi bazı demografik değişkenleri dikkate alarak incelemektir. Kesitsel (cross-sectional) bir desen kullanılarak, 231 evli Türk bireyden tesadüfi olmayan yöntemle veri toplanmıştır. Evlilik doyumu, ENRICH Evlilik Doyumu Ölçeği ile değerlendirilmiştir. Ruhsal belirtiler ise iki araçla ölçülmüştür: (a) DSM-5 Öz-Bildirim Düzey 1 Kapsamlı Belirti Ölçeği – Yetişkin, (b) DSM-5 Kişilik Envanteri – Kısa Form (PID-5-BF) – Yetişkin (American Psychiatric Association). Sonuçlar, evlilik doyumunun depresyon, anksiyete, somatoform bozukluk, antisosyal kişilik, öfke, intihar düşüncesi, uyku bozukluğu, dissosiyasyon, hafıza sorunları, disinhibisyon, psikotizm, olumsuz duygulanım, içe kapanma ve antagonizm belirtileriyle negatif ve orta düzeyde ilişkili olduğunu göstermiştir. Genel olarak, bulgular çoğu ruhsal bozukluk belirtisinin evlilik doyumuyla düşük ya da orta düzeyde bağlantılı olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak tüm faktörler birlikte değerlendirildiğinde, yalnızca üç değişkenin — depresyon, intihar düşüncesi ve antagonizmin — evlilik doyumundaki değişkenliği anlamlı biçimde açıkladığı bulunmuştur.

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Aile Sisteminde Rollerin, Kültürün ve Klinik Müdahalelerin Önemi: Aile İçi Roller ve İş Bölümü

Prof. Dr. Burcu Kümbül Güler, Doç. Dr. Zümrüt Gedik & Doç. Dr. Filiz Künüroğlu İnal

Aile, insanlık tarihi boyunca toplumsal yaşamın en temel kurumu olarak varlığını sürdürmüştür; üretim biçimleri, toplumsal cinsiyet rolleri ve ekonomik yapıdaki değişimlere paralel biçimde sürekli bir dönüşüm geçirmiştir. Bu bildiride, aile sisteminin tarihsel gelişimi içinde ebeveynlik rollerinin biçimlenişi ve bu rollerin günümüz aile içi işbölümü üzerindeki etkileri ele alınmaktadır. Prof. Dr. Burcu Kümbül Güler'in Türkiye'deki aile yapısını iki odaklı bir model üzerinden değerlendiren yaklaşımı doğrultusunda, kadın ve erkek rollerinin tarihsel, kültürel ve sosyoekonomik temelleri incelenmektedir. Ayrıca zaman uygunluk teorisi, kaynak teorileri ve toplumsal cinsiyet yaklaşımları çerçevesinde ailedeki işbölümünün dinamikleri tartışılmaktadır. Bildirinin temel savı, sağlıklı aile yapısına ulaşmanın eşitlikçi, açık iletişime dayalı ve işbirliğini esas alan rollerle mümkün olduğudur. Doç. Dr. Zümrüt Gedik'in aile terapisi yaklaşımları ve Doç. Dr. Filiz Künüroğlu İnal'ın küreselleşme bağlamında kültürleşme süreçlerine dair katkılarıyla, aileyi yalnızca biyolojik bir birlik değil; eşitlik, saygı, hoşgörü ve paylaşılmış sorumluluk temellerinde şekillenen dinamik bir yaşam birliği olarak ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile, Toplumsal Cinsiyet, Eşitlikçi Roller, Kültürleşme

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

SÖZLÜ BİLDİRİLER

Üniversite Öğrencilerinde Aile Aidiyeti ve Değer Yönelimleri: Karma Yöntem Araştırması

Ayşe Burcu Gören & Üzeyir Ok

Aile, bireyin değerlerinin oluşumunda ve sosyal kimliğinin gelişiminde temel bir rol oynar. Bireyler, aile içi etkileşimler aracılığıyla normları, öncelikleri ve yaşam tarzlarını öğrenirler. Schwartz'ın değerler kuramına göre, kişiler farklı değer yönelimlerini benimserken, aile aidiyeti bu süreçte hem destekleyici hem de yönlendirici bir faktör olarak işlev görebilir. Bu bağlamda, aile aidiyeti ile değer yönelimleri arasındaki ilişki incelenmeye değerdir. Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinde değer yönelimleri ile aile aidiyeti arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Bu bağlamda araştırmada, öğrencilerin değerlerini nasıl önceliklendirdiği ve aileleri ile ilişkilerinin bu değerlerle nasıl etkileşimde bulunduğunu anlamak hedeflemiştir. Araştırmada karma yöntem yaklaşımı benimsenmiştir. Türkiye’de lisans düzeyinde öğrenim gören öğrencilerle yürütülen çalışmanın nicel aşamasında, Aile Aidiyeti Ölçeği (Mavili, Kesen & Daşbaşı, 2014) ve Portre Değerler Anketi (Schwartz ve ark., 2001; Demirutku & Sümer, 2010) uygulanmıştır. Nitel aşamada ise 15 öğrenci ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiş, veriler tematik analizle çözümlenmiştir. Sonuçlar, öğrencilerin değer yönelimleri ile aile aidiyetleri arasında anlamlı ilişkiler bulunduğunu ortaya koymuştur. Genel olarak çalışma, aile aidiyetinin bireysel değerlerin oluşumunda ve sürdürülmesinde kritik bir faktör olduğunu ve üniversite gençliğinin değer yönelimlerini anlamada dikkate alınması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Değer Yönelimleri, Aile Aidiyeti, Üniversite Öğrencileri, Karma Yöntem, Sosyal Kimlik

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Ailede Kadının Erkeğe Göre Statüsü: Sistemi Meşrulaştırma Kuramı Çerçevesinde Bir Derleme Çalışması

Ayşegül Çoban & Muhammet Furkan Çoban

Bu çalışmanın amacı kadının erkeğe göre statüsünü aile bağlamında incelemektir. Ayrıca kadınların ailedeki konumlarının Sistemi Meşrulaştırma Kuramı bakış açısıyla ele alınması hedeflenmiştir. Web of Science, Scopus, PubMed, PsycArticles, Google Scholar ve Dergipark üzerinden literatür taranmış, ulaşılan 50 çalışma derlenmiştir. Bulgular ailede karar verme süreçleri ve güç ilişkileri, ailede cinsiyet rolleri ve iş bölümü, sistemi meşrulaştırma ve cinsiyet eşitsizliği başlıkları altında aktarılmıştır. Literatürdeki çalışmalar erkeğin otorite ve güç sahibi olduğunu, kadının ise aşağı konumda olup erkeğin gücünü kabul ettiğini göstermiştir. Cinsiyet rolleri ve iş bölümüne ilişkin araştırmalarda da benzer şekilde kadının aşağı konumu gözlenmektedir. Bu kısımda sırasıyla cinsiyet rollerinin öğrenilmesi, çiftler arasında iş bölümü, ebeveynlikle birlikte çiftler arasında iş bölümü, cinsiyet rolleri ve iş bölümü ile bağlantılı durumlar ve sonuçlar aktarılmıştır. Hem ev işleri hem de çocuk bakım işleri büyük ölçüde kadının sorumluluğundadır. Aile içinde kadın erkek arasındaki tüm bu eşitsizliklere rağmen kadınların aleyhlerine olan bu durumu kabullendiği görülmüştür. Bu doğrultuda, Sistemi Meşrulaştırma Kuramının açıklamalarından yararlanılmış; kuram çerçevesinde yürütülen cinsiyet eşitsizliği çalışmaları sunulmuştur. Çalışmanın bulguları, sınırlılıkları ve güçlü yönleri ilgili literatür ışığında tartışılmış; gelecek araştırmalar ve aileler için önerilere yer verilmiştir.

Ayşegül Çoban: Ailede Kadının Statüsü, Karar Verme Süreçleri, Cinsiyet Roller, İş Bölümü, Sistemi Meşrulaştırma

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

İnsanlaştırma ve İnsandışılaştırma Arasında: Kadına Yönelik Algıların Vinyet Temelli İncelemesi

Çiğdem Gülmez

Kadınlar zaman zaman toplumsal yaşamda eğitimden çalışma hayatına, aile ilişkilerinden siyasete kadar pek çok alanda hak ihlallerine maruz kalmaktadır. Kadını belli kalıplaşmış özellikler ya da roller üzerinden tanımlayan bakış açıları eşitlik, saygı ve adalet yerine dışlayıcı, küçültücü veya araçsallaştırıcı yaklaşımları normalleştirebilmektedir. İnsan olmanın temel niteliklerinin geri plana itilmesi literatürde insandışılaştırma olarak tanımlanmaktadır. İnsandışılaştırma bir kişi ya da grubun insani özelliklerini yadsımak, insan olmaktan doğan değer ve onurlarını inkâr etmektir. Kadınlar da akıl, duygu, vicdan, toplumsal sorumluluk gibi insana özgü özelliklerden yoksun görülebilmektedir. Bu algı ise şiddet ve ayrımcılığın meşrulaştırılmasına zemin hazırlamaktadır. Bu çalışma kadınların toplumsal algılanış biçimlerini insanlaştırma ve insandışılaştırma ekseninde incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada öncelikle katılımcıların vinyetler aracılığıyla kadınların insanlaştırma ve insandışılaştırılma tepkileri değerlendirilmiştir. Vinyetler, kadınların bilişsel, duygusal/ahlaki ve toplumsal özelliklerinin reddedildiği ev içi senaryolar üzerine kurgulanmıştır. Bu kapsamda araştırmanın örneklemi Kastamonu Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde öğrenim gören 65 gönüllü öğrenci oluşturmuştur. Elde edilen veriler, bireylerin kadınlara yönelik genel insanlaştırma düzeyleri ile spesifik bağlamlarda kadınları insandışılaştırma eğilimleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: İnsanlaştırma, İnsandışılaştırma, Kadına Yönelik Algı, Vinyet Tekniği.

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Geleceğin Ailesi: Bilimkurgu Anlatılarında Toplumsal Yeniden İnşa ve Aile Tipolojilerinin Dönüşümü

Ebru Eskici

Bu çalışma, bilimkurgu anlatılarında aile kavramının geleceğe dair nasıl temsillendirildiğini kuramsal bir çerçevede incelemeyi amaçlamaktadır. Yorumlayıcı desen temelinde yapılandırılan araştırmada; sekiz farklı bilimkurgu yapımı (film, dizi, roman) amaçlı örneklem yoluyla seçilmiş, veriler anlatı çözümlemesi ve tematik içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Analiz sürecine posthümanizm, biyopolitika ve toplumsal cinsiyet kuramları doğrultusunda önceden yapılandırılmış dört tema rehberlik etmiştir: (1) Yapay ebeveynlik ve etik bakım ilişkileri, (2) Biyopolitik kontrol ve üreme düzenlemeleri, (3) Kriz anlarında aileleşme biçimleri, (4) Toplumsal cinsiyetin teknolojik yeniden üretimi. Ebeveynlik, çocukluk ve aidiyet kavramları bu temalar üzerinden çok katmanlı biçimde analiz edilmiştir. Ayrıca farklı anlatı türlerinin (görsel/yazınsal) aile temsillerini nasıl şekillendirdiği analiz edilerek, bu temsillerin pedagojik değerler, etik sorumluluklar ve eğitimsel roller üzerindeki yansımaları ortaya konmuştur. Bulgular, aile kavramının yalnızca biyolojik değil; etik, kültürel ve teknolojik bir inşa süreciyle yeniden tanımlandığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilimkurgu anlatıları, Ailenin Geleceği, Aile Tipolojileri, Posthümanizm

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Bağımlılık Tedavisinde Ailenin Rolü

Elif Eren

Bağımlılık, kişinin kullandığı nesne veya gerçekleştirdiği bir davranış üzerinde kontrol kaybı yaşamıyla belirgin; kişinin fiziksel, ruhsal ve sosyal hayatını derinden etkileyen bir beyin hastalığıdır. Literatürde bağımlılık bir beyin hastalığı olarak ele alınmasının yanı sıra hem aileyi birçok açıdan etkilemesi hem de aileden etkilenmesi sebebiyle bir “aile hastalığı” olarak da ele alınmıştır. Aile içi iletişimin yetersizliği, dürtüsel davranış örüntüsünün bulunması, çatışma çözme ve sorumluluk verme konularındaki eksikliklerin; kişinin bağımlılık davranışını geliştirmesinde önemli birer etken olduğunu gösteren birçok çalışma bulunmaktadır. Bağımlılık sürecinde aile üyelerinin geliştirdiği davranış kalıpları ile ilgili yapılan araştırmalar bizi “Eş Bağımlılık” kavramı ile tanıştırmaktadır. Eş bağımlılık aile üyesinin bağımlılık sürecinde kendi ihtiyaçlarını ikinci plana atması, bağımlı kişiyi kontrol etme isteği, sınır koymakta zorlanması şeklinde tanımlanabilir. Bu tür davranış kalıplarının başlangıçtaki hedefi bağımlı kişiye destek olmak olmasına rağmen zaman içerisinde bu davranışların bağımlılığa dair örüntüleri pekiştirdiği ve aile bireylerinin ruh sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yarattığı gözlemlenmiştir. Bu bildiri, bağımlılık ve aile ilişkileri üzerine yapılmış araştırmaların ve 2021-2025 tarihleri arasında konuşmacı tarafından yürütülen bağımlılık teşhis ve tedavisindeki çalışmaların ışığı altında gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Aile, Eş Bağımlılık

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Dijital Çağda Makâsıd Perspektifinden Aile Mahremiyetinin Korunması: Sosyal Medya ve Siber Güvenlik Bağlamında Yeni Yaklaşımlar

Fatih Okumuş

Türkiye Yüzyılı vizyonunda aile kurumunun korunması, yalnızca hukuki ve sosyo-ekonomik politikalarla değil, aynı zamanda dijital çağın getirdiği yeni tehditlere karşı manevi ve etik temellerin güçlendirilmesiyle mümkündür. Sosyal medya, dijital iletişim araçları ve veri toplama teknolojileri, aile mahremiyetini daha önce görülmemiş ölçüde tehdit etmekte; özel hayatın ifşası, çocukların çevrim içi güvenliği ve dijital bağımlılıklar gibi sorunlar gün geçtikçe yaygınlaşmakta ve çeşitlenmektedir. Bu çalışma, İslam hukukunun hıfzu'n-nesl (neslin korunması) ve hıfzu'l-akl (aklın korunması) gibi makâsıd eksenli ilkeleri üzerinden aile mahremiyetinin korunmasına dair normatif çerçeveyi ortaya koymaktadır. Metodolojik olarak, klasik fıkıh kaynakları ile çağdaş dijital etik literatürü mukayeseli olarak incelenmiş, özellikle Hanefî ve Şâfiî mezheplerindeki özel hayatın korunmasına ilişkin hükümler modern veri güvenliği ilkeleriyle mukayese edilmiştir. Bulgular, İslam hukukunun aile mahremiyetini koruma konusunda güncel teknolojiye uyarlanabilir güçlü normatif mekanizmalara sahip olduğunu göstermektedir. Bildiri, politika yapıcılar, hukukçular ve aile danışmanları için uygulanabilir öneriler sunarak, dijital çağda aileyi güçlendirecek çok boyutlu bir koruma modeline katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: İslam Hukuku, Aile Mahremiyeti, Sosyal Medya, Makâsıd, Siber Güvenlik

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Cinsiyetsizlik Söylemleri ve Aile Kurumuna Etkileri: Doküman Analizi Temelli Bir Değerlendirme

Fatma Gürlek

Bu çalışma, akademik literatürde son zamanlarda giderek daha görünür hale gelen “cinsiyetsizlik” olgusunun aile kurumu üzerindeki yansımalarını incelemeyi amaçlamaktadır. Doküman analizi yöntemi kullanılarak ulusal ve uluslararası düzeyde yayımlanan 29 tez ve makale incelenmiştir. Bulgular, bu çalışmaların çoğunun, cinsiyetsizliği bireysel özgürlük, toplumsal eşitlik ve kültürel çeşitlilik bağlamında olumlu bir çerçevede ele aldığını göstermektedir. Ancak aile yapısı ve kimlik gelişimi üzerindeki psikososyal etkiler yeterince tartışılmamaktadır. Analiz sonucunda, cinsiyetsizlik söylemlerinin özellikle genç bireylerde kimlik karmaşası, aile bağlarında zayıflama ve değer aktarımında kırılmalara yol açabileceği görülmektedir. Sosyal medya içerikleri ve sinema yapımları aracılığıyla bu söylemlerin popülerleşmesi, çocuk ve gençlerin kimlik inşa süreçlerinde güçlü bir etki oluşturmakta ve aile içi dinamiklerde yeni riskler ortaya çıkarmaktadır. Sonuç olarak, cinsiyetsizlik olgusuna dair literatürün aile bağlamında eleştirel bir gözle değerlendirilmesi, aileyi koruyucu politikaların, ebeveynlik eğitimlerinin ve önleyici psikososyal destek mekanizmalarının geliştirilmesi için önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Cinsiyetsizlik, Kimlik, Sosyal Medya, Sinema

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Türkiye’de Aile Temelli Müdahalelere İlişkin 2015–2025 Yılları Arasında Yapılan Lisansüstü Tezlerin SWOT Analizi

Fatümetül Zehra Gültaş & Feyza Karşı

Son on yılda Türkiye’de aile yapısında yaşanan toplumsal ve teknolojik dönüşümler, aile içi iletişim, ebeveynlik rolleri ve deneyimleri, aile bağlılığı ve evlilik süreçleri üzerinde önemli etkiler yaratmıştır. Bu bağlamda, aileyi merkeze alan psikososyal müdahalelerin içerik ve uygulama açısından güncellenmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Ancak alandaki çalışmaların güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri sistematik biçimde ele alınmamıştır. Bu çalışma, 2015–2025 yılları arasında Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi’nde yayımlanan lisansüstü tezleri inceleyerek bu boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Araştırmada; aile temelli müdahale, ebeveynlik programı, aile eğitimi ve aile danışmanlığı anahtar sözcükleriyle taranan lisansüstü tezler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilecektir. SWOT sınıflandırması için veri toplama ve analiz süreci devam etmekte olup, özet çalışmada ön bulgular yansıtılmıştır. Analizler, tezlerin çoğunlukla aile içi iletişimi güçlendirmeye, ruh sağlığını desteklemeye ve ebeveynlik becerilerini artırmaya odaklandığını göstermektedir. Güçlü yön olarak psikososyal destek odaklı yaklaşımların artışı, zayıf yön olarak kültürel bağlama özgü model eksikliği ve sınırlı uygulama örnekleri öne çıkmaktadır. Dijital platformlar ve disiplinlerarası çalışmalar önemli fırsatlar sunarken, etik standartlardaki belirsizlikler ve saha erişim güçlükleri potansiyel tehditler olarak belirlenmiştir. Sonuç olarak, Türkiye’de aile temelli psikososyal müdahaleler gelişim göstermiş; ancak kültürel uyarlama, kuramsal çeşitlilik ve sürdürülebilirlik açısından yeni açılımlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile Temelli Müdahaleler, Ebeveynlik, SWOT Analizi, Tez İncelemesi, Türkiye

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Yaşlanan Türkiye’de Aile Dinamiklerinin Dönüşümü ve Yaşlı Bakımının Geleceği

Hıdır Tok

Bu çalışma, Türkiye’de hızla artan yaşlı nüfusun, geleneksel aile yapısı ve dinamikleri ile yaşlı bakım sürecine etkilerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Araştırmada TÜİK, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile İNGEV verilerinden yararlanılarak demografik analiz yapılmış; literatür taraması ile ulusal ve uluslararası yaşlı bakım modelleri karşılaştırılmıştır. Türkiye’de 65 yaş üstü nüfus oranı 2023’te %10,6’ya ulaşmış; TÜİK’in 2023–2100 projeksiyonlarına göre bu oranın 2050’de %23,1’e, 2075’te %31,7’ye ve 2100’de ise %33,6’ya çıkması öngörülmektedir. Bu demografik dönüşüm aile yapısında da önemli değişikliklere yol açmıştır. Geleneksel geniş aile modelinden çekirdek aileye geçiş, kentleşmenin hızlanması ve kadının iş hayatındaki artan rolü yaşlı bakım sorumluluğunda ciddi zorluklar yaratmıştır. Yaşlıların büyük çoğunluğu halen aile bireyleri tarafından bakılmakta, bu durum özellikle kadın aile üyelerinde fiziksel ve psikolojik olumsuzluklara neden olmaktadır. Yaşlı bakım maliyetlerinin yükselmesi ve sosyal güvenlik sisteminin sınırlılıkları, aileler üzerindeki finansal baskıyı artırmaktadır. Bu süreç, nesiller arası ilişkilerde gerilim yaratırken, demografik dönüşümün hızlanması ile birlikte yeni dayanışma ve bakım modellerinin geliştirilmesi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı Bakımı, Aile Yapısı, Demografik Dönüşüm, Bakım Sorumluluğu

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Yapısal İşlevsel Dönüşümlerin Aile Hayatına Etkileri

Hülya Çıtak

Günümüzde yaşanan toplumsal değişimler aile dinamiklerinde yapısal ve işlevsel dönüşümleri beraberinde getirmiş ve bu dönüşümler ailelerde yeni sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu sorunları çözebilmek aile danışmanlığına ihtiyaç duyulmaktadır. Temel amacı aile içi sorunları çözebilmek için aile bireylerine problem çözme ve çözümü keşfetme becerilerini kazandırmak olan aile danışmanlığı Türkiye'de son yıllarda gelişen bir alandır. Ülkemizde aile içi sorunları çözebilmeye yardımcı olacak profesyonel aile danışmanları yetiştirebilmeye başlanmıştır. Aile danışmanlığı aile içi sorunları aile üyelerinin katılımı ve profesyonel bir aile danışmanı eşliğinde değerlendirerek sorunların çözümüne odaklanan ve aile üyelerinin sorun çözme ve karar alma becerilerini geliştirmeye yardımcı olan bir psikolojik destek hizmetidir. Aile danışmanlığında amaç aile üyelerinin daha sağlıklı ve işlevsel bir hayat yaşamasını olanak tanımak ve aile üyelerinin sorunlardan ziyade çözümlere odaklanmalarını sağlayacak bir iç görü elde etmelerine yardımcı olmaktır. Böylece aile danışmanlığı aile üyeleri arasında doğru iletişim ile etkili ve anlamlı bir etkileşim kurabilmelerini sağlamaktadır. Bununla birlikte aile danışmanlığı sadece aile içi sorunları çözen bir hizmet değil aynı zamanda sağlıklı ve mutlu aile ilişkilerine sahip aile sistemlerinin daha nitelikli daha mutlu ve daha işlevsel bir aile hayatı geçirmelerine yönelik destekler sunmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Aile Danışmanlığı, Yapısal İşlevsel Dönüşümler, Etkili Aile Sistemleri

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Aile İçi Çatışmalarda Çocukların Şiddet Algı ve Deneyimleri

İkbal Yıldırım

Ailelerde çocukların iyilik hali temel beklentiler arasında yer alır. Özellikle aile içi çatışmaların olduğu ortamlarda çocukların bundan derin etkilendiği bilinmektedir (kaynak). Her ne kadar aile içi çatışmalarla doğrudan ilgili araştırmalar olmasına rağmen ve çocukların bu iç çatışmalardan derinden etkilendiği bilinmesine rağmen, bu etkinin çocuklar tarafından algılanması ile ilgili araştırmalara oldukça sınırlıdır. Bu çalışmanın amacı; aile içi çatışmaların neden olabileceği sebeplerin araştırılması ve bu çatışma ortamlarında çocuklarda şiddet algısının nasıl deneyimlendiğini ve bu şiddetin onlar için ne ifade ettiğini, neden böyle düşündüklerini belirlemektir. Çocuk perspektifinden şiddetin nasıl algılandığının bilinmesi şiddetin anlaşılmasına ve çözümüne önemli katkısı olabileceği düşünülmektedir. Çalışmanın verileri özel ilköğretim okullarında 5 öğrenci ile yürütülecek mülakat görüşmeleri sonucunda elde edilecektir. Nitel veriler tematik yaklaşıma bağlı olarak analiz edilecektir. Sonuçta çatışma yaşayan öğrencilerin şiddet algıları detaylı bir şekilde betimlenecektir. Analizlerde özellikle öğrencilerin aile yapılarına, onların sosyoekonomik düzeylerine, ve eğitimlerine ve bunların şiddet algısıyla bağlantısına önem verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Aile Çatışma Çocuk Şiddet

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

The Role of Religion and Spirituality in a Community-Based Model: The Example of the Aberdeen Camphill Movement

İsa Ceylan

The Camphill Movement, initiated in Scotland in 1939, offers a holistic way of life for individuals with special needs and their families, particularly through settlements in the Aberdeen area. In these communities, individuals, volunteers and families live together, gaining experience of social, spiritual and cultural integration through productive activities, artistic events and seasonal rituals. The aim of this paper is to examine the support mechanisms provided by the Aberdeen Camphill communities to families of individuals with special needs from the perspective of religion and spirituality psychology. Using a qualitative research approach involving literature review and observation techniques, the study analyses how families draw strength from religious beliefs and spiritual practices (prayer, patience, gratitude, community rituals, integration with nature) in the face of challenges. The expected findings indicate that religion and spirituality support families in coping with stress, developing hope, and searching for meaning; while Camphill's community-based approach strengthens feelings of belonging and being valued. Consequently, Aberdeen Camphill communities contribute to families' spiritual wellbeing and resilience by integrating religious and spiritual dimensions into daily life; in this respect, they have the potential to serve as an inspiring model for social policy and support programmes targeting families with special needs in Türkiye.

Anahtar Kelimeler: Psychology of religion and spirituality, Spiritual support, Special needs, Camphill-Aberdeen

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Parçalanmış Aileler ve Çocuklar: Tiyatrodaki Kurgusal Tasvirler Üzerinden Aile Birliğinin Dağılmasının ve Çocuklar Üzerindeki Olumsuz Etkilerinin İncelenmesi

Kadriye Bozkurt

“Her türlü ev, evsiz olmaktan iyidir,” diye yazar Agatha H. Bowley, ailesizliğin gölgesinde büyüyen çocuklara dair kaleme aldığı eserinde. Ne var ki, her ev dört duvar arasında huzur barındırmaz. Aile bireylerinin ayrılma, boşanma ya da ölüm gibi sebeplerden dolayı artık bir arada olamayışı fiziksel olarak aynı ev ortamını paylaşmayı sona erdirirken, bir yandan da ortak bir çatı altında yaşamalarına rağmen şiddet ve ihmal unsurlarının olması, sevgi ve yakınlık hissinin olmaması gibi nedenlerle aile değerlerine ulaşamayan bireylerin varlığını içeren parçalanmış aile yapıları ortaya çıkmaktadır. Çocuklar için aile birliğinin olmadığı bu ortamlar anne baba yoksunluğu hissiyle ve olası beklenmedik ve zarar verici anne baba tutumları ile güvenilmez bir yaşam alanına dönüşmektedir. “Türkiye’de Çocuk İstismarı ve Aile İçi Şiddet Araştırması” sonuçları aile, okul gibi ortamlarda çocukların %25’inin ihmale, %45’inin fiziksel istismara, %51’inin duygusal istismara ve %3’ünün cinsel istismara maruz kaldığını göstermektedir. Bu çalışmada gerçek hayatın ve kurgusal karakterlerin bir kesişiminin sahneye aktarıldığı ve parçalanmış aile ortamlarında çocukların deneyimledikleri olumsuzlukları eleştirel bir tutumla izleme şansı sunan tiyatro eserlerinden yakın okumalarla örnekler sunularak konu incelenecektir. Sahnede işlenen konular vasıtasıyla aile birliğinin önemi ve çocukların mutlu aile ortamlarında yetişmesinin hayati değeri üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Parçalanmış Aileler, Çocuk İstismarı, Aile İçi Şiddet, Tiyatro Öncelemesi

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Aile Sorumluluğu, Özerklik ve Ekonomik Dayanışma: Orhan Kemal'in *Eskici ve Oğulları* Romanı Üzerinden Bir İnceleme

Kübra Özçetin

Bu çalışma, ailelerin çocuklarına karşı ekonomik ve duygusal sorumluluklarının hangi yaşa kadar sürdüğünü hem sosyoekonomik hem de kültürel bağlamda ele almaktadır. Edebî bir örnek olarak Orhan Kemal'in *Eskici ve Oğulları* romanı üzerinden, ebeveyn sorumluluğunun sınırları, toplumsal rollerin dönüşümü ve ekonomik dayanışmanın kültürel temelleri incelenmiştir. Çalışmada ayrıca modern toplumlarda yetişkin çocuklara sağlanan ekonomik destek ve bunun sosyoekonomik göstergelerle ilişkisi, son dönem ampirik araştırmalar ışığında tartışılmıştır. Bulgular, ailenin yalnızca biyolojik bir kurum değil, aynı zamanda kültürel ve ekonomik bir dayanışma alanı olduğunu, ebeveyn desteğinin ebeveynin ekonomik düzeyi, eğitim düzeyine ve yaşa göre değiştiğini ve *Eskici ve Oğulları* romanında da ebeveyn desteğinin son dönem araştırmaların sonuçlarıyla paralel bir şekilde kurgulandığını göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Aile, ebeveyn sorumluluğu, ekonomik destek, yetişkin çocuklar, Orhan Kemal

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Evlilik Üzerine Felsefi Düşünceler

Levent Düzcü & Buhara Yücesan

Evlilik üzerine geçmişten bugüne birçok filozofun görüşlerini görmek mümkündür. Bu bildiride antikçağdan modern dönemlere bazı filozofların evlilik hakkında görüşleri ele alınmıştır. Platon'a göre bir devlette çıkarılması lazım olan ilk yasa evlilik ve doğuma dair olandır. Ona göre herkes 30'lu yaşlarda evlenmelidir. Evlilikten kaçmak insan doğasına aykırıdır. Sokrates'ten ilhamla evlilik gerçekte cinselliğin kurumsallaştırılmasıdır. Böylece cinsellik bir düzene konulur. Aristoteles ise evliliği bir sanat ve kural olarak ele alır. Evlilik babacan bir kural olarak görülür. Klasik dönemlerin bu felsefi bakışından sonra Aydınlanma dönemine doğru geldiğimizde Kant'ta evlilik erkeklerin arzularını tatmin etme aracı olarak görülmez. Zira Kant'a göre evlilik kadının özgürleştiği, erkeğin ise özgürlüğünü kaybettiği bir kurumdur. Ona göre evlilikte erkek yönetirken kadın ise hüküm sürmektedir. Kadın evlilik içinde hakkı olmayan biri değil, tersine erkek kadının bir hizmetkarıdır. Kant kadının ikincil bir varlık olma durumunu kabul etmez. Bunun yanında evlilik kadının özgürleşmesinde ve bir nesne olarak görülmemesinde merkezi bir husustur. Evlilik kadın ve erkeğin birbirini tamamlaması anlamına gelmektedir. Kant'a göre evlenen çiftler erkeğin akıllı, kadının zevki ile evlilik canlılık kazanır ve böylece çiftler tek bir ahlaki ferde dönüşürler. Hegel ise evliliği homojen bir birlik olarak görmez. Ona göre kadın bilinci hayatın duysal görünüşleri anlamında daha üstün olup, öznel yönden de daha güvenilirdir. Toplumun aile bağlarını kadına daha yakın olarak görür. Özgürlük düşüncesinin filozofu John Stuart Mill, evliliğin açık bir şekilde haklar şeklinde ortaya çıktığını belirtir. Ona göre evlilikte eşler, yerine getirmedikleri sorumlulukları ve hakları sözleşmeyle elde edebileceklerdir. Evliliğe farklı bir bakış açısı getiren modern filozof Nietzsche'ye göre sadece romantik bir aşk üzerine inşa edilmiş evlilik sorunlu bir temel üzerindedir, zira bu haliyle geçici bir durumu yansıtır. Aşk evliliklerini çılgınlık olarak görür. Ayrıksılık üzerine kurulduğunda evlilikler aile kurumuna zarar verir. Nietzsche bireylerin sohbet edebilmek, ailenin itibarını, gücünü ve servetini korumak gibi hesaplar düşünerek evlenmesi gerektiğini ifade eder. Evlilik kurumuna dair bu felsefi yolculuk, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde farklı çağlarda ve düşünce akımlarında süregelen değer, görev ve ilişki algılarının zengin bir çerçevesini sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Filozof, Evlilik, Kadın, Erkek

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Ailede Aidiyet, Baskı ve Bireyselleşme Arasındaki Gerilim: Kız Çocuklarının Görünmeyen Mücadelesi

Nazmiye Avcı

Aile, bireyin dünyaya geldiği ilk toplumsal bağlam ve varoluşunu ilk kez deneyimlediği temel ortamdır. Aidiyet duygusunun ilk tohumu burada filizlenir. Ancak bazı ailelerde şiddet, tehdit ve aşağılama olağan hale geldiğinde, bu duygu gelişemez. Özellikle kız çocukları, sağlıklı ebeveyn tutumlarının gölgesinde, “itaatsız” veya “asi” olarak damgalanmakta ve benliklerini koruma çabaları çoğu zaman “aykırılık” olarak görülmektedir. Bu durum, bireyin aile içindeki yerini sorgulamasına ve “ait olamama” hissiyle yaşam boyu sürececek bir iç çatışmaya yol açmaktadır. Araştırmalar, çocukluk döneminde sevgi ve kabul göremeyen bireylerin yetişkinlikte de benzer ilişkisel döngülere girdiğini göstermektedir (Bowlby, 1988; Erikson, 1963). Bu bağlamda, ebeveynlerin psikolojik olarak sağlıklı bireyler olmasının önemi vurgulanmalıdır. Ebeveynlik, çocukları kendi kalıplarına uydurmak değil, onların bireysel yollarını çizebilmeleri için destekleyici bir alan yaratmaktır. Ayrıca, kız çocuklarının özgürleşme süreçlerinde ekonomik bağımsızlık belirleyici bir faktördür. Ekonomik gücü olmayan birey, duygusal olarak da bağımlı kalmakta ve baskıcı aile sistemlerinden çıkmakta zorlanmaktadır. Bu nedenle, toplumsal düzeyde kız çocuklarının eğitimi, ekonomik fırsatlara erişimi ve psikolojik destek hizmetleri kritik öneme sahiptir. Sonuç olarak, aile içi baskıdan doğan aidiyet eksikliği yalnızca bireysel bir mesele değil, toplumsal bir sorundur. Sağlıklı ailelerin temeli, sağlıklı bireylerden geçer. Dolayısıyla hem bireysel terapi süreçleri hem de ebeveynlik eğitimleri, toplumsal iyileşmenin en etkili araçlarından biridir.

Anahtar Kelimeler: Aidiyet duygusu, Aile içi şiddet, Ebeveyn tutumları, Kız çocukları, Bireyselleşme, Psikolojik özgürlük, Ekonomik bağımsızlık

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Aile Araştırmalarında Yeni Yaklaşım İmkanları

Nejla Ceyhan

Aile; kadın ve erkeğin birlikteliğiyle organik canlı yeni bir varlık olarak teessüs eder. Bu oluşumun kendine has bir kimyası, fiziği, matematiği, sosyolojisi, iletişim sistemi, ahlakı ve inanç yaklaşımı vardır. Bu sebeple yapı itibarıyla benzer, içerik itibarıyla benzersiz aile oluşumları söz konusudur. Bu minvalde mevcut insan nüfusunun bir diğeriyle aile oluştururken birleşme olasılığı kadar geniş bir evrene sahip ihtimaller dizininde aile yapılanmasını anlamak nicelin yanı sıra, nitel ifade edilebilirliğe muhtaçtır. Öte yandan aile çalışmaları literatürde daha çok genellemelerle, nicel tarzda yer almaktadır. Mevcut aile oluşumları üzerinden birtakım genellemelerle sorun-çözüm çalışmaları yapılması, benzer aile oluşumları için anlam ifade etse de benzer olmayanların için örneklem olmaktan uzaktır. Bu sebeple araştırmamızda tümel-nicel çalışmaların bilinen yaygınlığına mukabil tikel-nitel çalışmaların önemi ve içerik modellemesi üzerinde durulacaktır. Tikelden tümele aile çalışmalarının bir evren oluşturmada sağlayacağı faydaların neler olabileceği değerlendirilecek, mevcut çalışmaların alan katkısı yorumlanacak, devlet erkinin ve sosyal sistemin meseleye ne türden çalışmalarla dahil olabileceği tartışılacaktır. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı yönteminin esnek araştırma stratejisi benimsenecek, doküman incelemesi gerçekleştirilecektir. Fenomenoloji, etnometodoloji perspektifleriyle veriler değerlendirilecek, tematik ve betimleme yöntemi ile yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aile, Beceri, Yaklaşım, Tikel, Tümel

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

LGBT+ Aktivizminin Aile ve Gençlik Üzerindeki Dijital Yönlendirme Etkisi

Nisa Çolak

Özet: İslam toplumlarında aile en temel yapı taşlarından biridir. Aile en temel kurum olması sebebiyle küresel LGBTİ+ hareketlerinin hedefindedir. Bu hareketler aileyi yalnızca biyolojik bir yapı ve hukuki bir kurum olmaktan çıkarıp bireylerin özgürlükleri ve yönelimleri etrafında yeniden şekillendirmeye çalışmaktadır. Yeni tanımlarla yeni bir yapı kurmaya çalışması Müslüman toplumlarda değer çatışmasına yol açmakta ve gençleri kimlik karmaşasına sürüklemektedir. Genç bireylerin özellikle sosyal medya ve diğer dijital platformlar aracılığıyla yayılan yeni tanımlamalarla, kendi fitratları ve modern kimlik söylemleri arasında bocalamaktadır. Bu karmaşa sonucunda aidiyet duyguları oldukça zarar görmektedir. Dijital platformların yanı sıra eğitim materyalleri, çocuk kitapları ve uluslararası fon destekli sosyal projelerle cinsiyet kimliği ve yönelim çeşitliliği teması görünür hale gelmiştir. Toplumların bilhassa ailelerin bu değişim ve dönüşüme hazırlıksız yakalanması ve bilinçsiz tavırları genç bireylerin yalnızlaşmasına ve kendi değerlerinden uzaklaşmalarına sebebiyet vermektedir. Bu çalışmada LGBTİ+ hareketlerinin temelindeki ideolojiyi iyi anlamak ve genç bireylerin zihninde oluşturulan boşlukları ortaya koymak ve bunların sağlıklı bir bakış açısıyla nasıl örtülebileceğine dair öneriler yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, Kimlik, Lgbt Hareketi, Aile

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Dijital Çağda Aile: İletişim, Bağlar ve Sorumluluk

Remziye Gül Yurt

Bu bildiri, dijital teknolojilerin önlenemez gelişiminin aile içi iletişime ve bağlara olan etkisini incelemek amacıyla kaleme alınmıştır. Bu inceleme yapılırken nitel araştırma yöntemi kullanılarak akademik araştırmalar taranmıştır. Araştırmada dijital teknolojilerin iletişim biçimlerini değiştirdiğini ve aile bağlarında gözle görünür zayıflamalara yol açtığı anlaşılmıştır. Geleneksel aile yapısında kurulan yüz yüze diyaloglar ve ortak paylaşımların yerini dijital iletişimin aldığı anlaşılmıştır. Aile içi iletişimi zayıflatan etkileri karşısında dijital teknolojilere yöneltilen eleştirilerin de zamanla arttığı görülmektedir. Bu eleştiriler kısmen haklı olmakla birlikte aile içi iletişim sorunlarının salt dijital araçlara bağlanması bireysel sorumluluk ve irade kavramlarının görmezden gelinmesi gibi bir başka sorunların ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Çünkü insan, akıl, irade, düşünme ve karar verebilme yetileriyle diğer canlılardan ayrılmaktadır. Dolayısıyla aile içi çözümlerin tek suçlusu olarak dijital teknolojilerin gösterilmesi sakıncalıdır. Ayrıca dijital teknolojiler doğru yöntemlerle kullanıldığında, iletişimi destekleyen birer araç haline gelebilirken bu teknolojilere yöneltilen eleştiriler onlardan maksimum faydanın elde edilmesini engelleyecektir. Dijital teknolojilerin tüketim ve eğlence aracı olarak kullanılması yerine bilinçli bir farkındalıkla kullanmaya yönelik sorumluluğun yaygınlaştırılması bildirinin temel yaklaşımıdır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Çağ, İrade, Aile

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Müzikteki Aile Bir Sembol Olarak

Richard Čermák

Bu konuşma, müzikte “aile” kavramının sembolik anlamını ve Türk kültüründeki karşılığını ele alır. Türk musikisinde aile, makamların ve sazların birbirinden doğan fakat aynı köke bağlı yapısını anlatır. Hicaz ailesi veya “baba makam” Rast örneklerinde olduğu gibi, her makam aynı kökten çıkar fakat farklı duygusal renkler taşır. Ney ailesinde de büyük neylerin vakur, küçük neylerin çocuk sesi gibi ince tınıları bu sembolik hiyerarşiyi yansıtır. Türk musikisi tevhid anlayışı üzerine kuruludur: tüm sazların aynı makam ve nefeste birleşmesi, “çokluk içinde birlik” fikrini temsil eder. Bu birlik düşüncesi, Türk ailesindeki birlikte olma pratiklerinde de görülür. Sofrada herkesin ortak tabaklardan yemesi, kahvaltının bir muhabbet ortamına dönüşmesi, Batı’daki bireysel düzenli sofralardan farklı bir kültürel birlik modelidir. El öpme geleneği ise hem saygının hem de nesilden nesile aktarılan tecrübenin sembolüdür; tıpkı Mevlevîlikteki usta-çırak ilişkisinde olduğu gibi, temas yoluyla bir bilgi ve ruh aktarımı gerçekleşir. Sonuç olarak müzikteki tevhid ile Türk ailesindeki birlik anlayışı paralellik taşır. Seslerin birleşmesiyle oluşan uyum, aile içindeki paylaşım ve muhabbetle hayatın içinde yeniden vücut bulur.

Anahtar Kelimeler: Türk Musikisi, Aile Sembolü, Makam Aileleri, Rast Makamı, Ney Ailesi, Tevhid Anlayışı, Türk Aile Kültürü

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Bolu Aile Yapısında Değişim

Samettin Gündüz

Amaç: Aile, toplumun temel taşı olarak hem toplumsal istikrarın hem de değişimin merkezinde yer almaktadır. Bu çalışma, Bolu Merkez İlçe özelinde 2000–2024 yılları arasında aile yapısında meydana gelen değişimleri inceleyerek Türkiye’de aile kurumunun dönüşümünü sosyolojik bir perspektiften ortaya koymayı amaçlamaktadır. Yöntem: Çalışmada 2000–2024 yılları arasında Bolu Merkez İlçe aile yapısına dair Türkiye İstatistik Kurumu verileri kullanılmıştır. Araştırma, survey (tarama) modeli çerçevesinde yürütülmüştür. Veri toplama: TÜİK’in evlilik, boşanma, çocuk sayısı, evlenme ve çocuk sahibi olma yaşları gibi göstergeleri alınmıştır. Analiz yaklaşımı: Veriler yıllara göre betimleyici olarak sunulmuş, oranlar, yüzdelikler ve grafiklerle değişim süreci gösterilmiştir. Karşılaştırmalar: Dönemsel eğilimleri görmek için başlangıç ve bitiş yılları (2000 ve 2024) kıyaslanmış, ayrıca 5 yıllık dönemler bazında değişimler incelenmiştir. Yorumlama: Bulgular sosyolojik perspektifle ele alınarak aile yapısındaki dönüşümlerin toplumsal modernleşme ile ilişkisi tartışılmıştır. Muhtemel Bulgular: Ön bulgular, aile yapısında belirgin bir dönüşüm yaşandığını göstermektedir. Çekirdek ailenin giderek baskın hale geldiği, evlilik yaşının yükseldiği, boşanma oranlarının arttığı ve çocuk sahibi olma yaşının geciktiği tespit edilmiştir. Bu eğilimler, toplumsal modernleşmenin aile dinamiklerine yansımaları ve geleneksel değerlerle modern yaşam biçimleri arasındaki gerilimi yansıtmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bolu Ailesi, Değişim, Modernleşme

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Ailenin Sonu mu? Evlilik ve Aile Kurumuna Gençlerin Yaklaşımları (OMÜ Son Sınıf Öğrencileri Örneği)

Selim Eren & Türkan Bağırzade

Toplumsal değişimi anlamamanın ve ölçmenin en kestirme yolu, toplumun mikro modeli olan ailede meydana gelen farklılaşmaları araştırmaktan geçmektedir. Nitekim aile, çocukluktan itibaren rol ve statülerin öğrenildiği, mikro ölçekte üretim ve tüketim pratiklerinin tecrübe edildiği, statü ve iktidar ilişkilerinin yaşandığı yarı kapalı devre bir toplumsal yapıyı ifade etmektedir. Toplumsal kurumların tamamında olduğu gibi aile kurumuna yansıyan, etki ve yaygınlığı toplumsal yapı ve işleyişin tamamını kuşatan önemli ve şimdiye kadar hiç olmadığı kadar hızlı değişimler yaşanmaktadır. Ailenin kurucu üyeleri olan kadın ve erkek bireylerin evliliğe ilişkin bakış açıları, eşlerinden ve evlilik kurumundan beklentileri, başta zaman ve kentleşme olmak üzere birçok değişkene bağlı olarak farklılaşmaktadır. Bu bildiri, eğitim çağında bulunan ve zımnen evlilik aşamasına en yakın yaşta bulunan üniversite son sınıf öğrencilerinin aile kurumuna ve evliliğe ilişkin görüşlerine dayanmaktadır. Nicel bir araştırma olarak yürütülen çalışmanın örneklemi, Ondokuz Mayıs Üniversitesine bağlı farklı fakültelerde kayıtlı öğrencilerden oluşmaktadır. Gençlerin yaklaşımlarında; ebeveynlerinin eğitim durumu, cinsiyetleri, öğrenim alanları belirleyici değişkenler olarak karşımıza çıkmaktadır. Burada kısaca değinilen verilere göre bireylerin evliliğe dair görüşlerinde, onların habitus'unun ve sosyal sermaye'sinin belirleyici olduğu ortaya çıkmakla birlikte, eğitim yoluyla değişimin yaşandığı da anlaşılmaktadır.-

Anahtar Kelimeler: Aile, Gençlik, Evlilik, Toplumsal Değişme

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde Ailenin Eğitime Katılımının Analizi

Sevgi Taşkın

Araştırmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde ailenin eğitime katılımını analiz etmektir. Bu bağlamda programda, ailelerin eğitim süreçlerine dâhil olmaları ve destekleyici faaliyetler yürütmeleri kapsamında teşvik edilerek, öğrencilerin bütüncül bir yaklaşımla gelişimlerini sağlamak benimsenmiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemi kapsamında doküman analizi tekniğiyle gerçekleştirilmiştir. Verilerin kaynağını yayımlanan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli programı oluşturmaktadır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma bulguları, modelin ailenin eğitim süreçlerine katılımına ilişkin yeni bir anlayış sunduğunu ve bu anlayışla programın ailelerin aktif rol almaları yönünde kurgulandığını ortaya koymaktadır. Ayrıca modelin, bilimsel ve bireysel farkındalığa dayalı bir eğitim felsefesiyle şekillendiği belirlenmiştir. Bu yaklaşım ise aileleri süreç sonunda öğrencilerin özgünlüğünü artıran etkili bir rol model olmaları yönünde cesaretlendirmektedir. Araştırma sonucunda, maarif modelinin ailenin eğitime katılımını destekleyen yeni bir paradigma sunduğu ve nihai hedef olarak huzurlu insan, huzurlu aile ve toplumu inşa etmeyi amaçladığı ifade edilebilir. Modelin öğretmenler, alan uzmanları ve ailelerden alınacak sürekli geri bildirimlerle geliştirilmesi modelin etkililiğini artırması için önerilebilir. Araştırma, modelin uygulama ve değerlendirme boyutlarını ele alması ve eğitim kurumlarına rehberlik edebileceği için önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, Aile Katılımı ve Öğrenci.

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Günümüzde Boşanmaların Sebebi ve Çözüm Yolları

Seyran Akdaş Aslan

Amaç:

Son yıllarda Türkiye’de boşanma oranlarının artması ve genç kuşakların evliliğe ve çocuk sahibi olmaya yönelik isteksizlikleri aile kurumunun sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir. Bu çalışmanın amacı, günümüzde evlilik kurumunu zorlayan temel dinamikleri analiz etmek ve çözüm yollarına dair öneriler geliştirmektir.

Metodoloji/Yaklaşım:

Psikodinamik, bağlanma kuramı ve aile sistemleri kuramı temel alınarak; güncel saha araştırmaları, istatistikler ve klinik gözlemler üzerinden çok boyutlu bir değerlendirme yapılmıştır. Kuşaklararası aktarım, toplumsal değerlerdeki değişim, bireysel özgürlük arayışı, ekonomik faktörler ve teknolojinin ilişkilere etkisi incelenmiştir.

Bulgular:

Araştırmalar, gençlerin evlilikten kaçınmasında ekonomik güvencesizlik, bireyselleşme arzusu, özgürlük kaygısı ve aile içi olumsuz modellerin rolünü ortaya koymaktadır. Boşanmaların artışında ise duygusal okuryazarlık eksikliği, iletişim sorunları, bağlanma zorlukları ve hızlı tüketim kültürü öne çıkmaktadır.

Sonuç/İletilmek İstenen Mesaj:

Aile kurumunun geleceğini korumak için bireylerin duygusal yeterliliklerini artıracak eğitimler, ilişki terapileri ve toplumsal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi gereklidir. Ayrıca, yeni kuşakların ihtiyaçlarını dikkate alan esnek, eşitlikçi ve bilinçli ilişki modellerinin yaygınlaştırılması çözümün anahtarıdır.

Anahtar Kelimeler: Boşanma, Evlilik, Genç Kuşak, Aile, Çözüm Yolları

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Focus on HME : Systematic Review of the Early Mathematics Education with Families

Sultan Eldekçi & Elif Nur Akkaş

In the recent artificial intelligence-focused education world, Home Mathematics Environment (HME) and family-child interactions form a strong foundation in mathematics education for academic success. The aim of this study is to present a general perspective by systematically examining articles on parent-child interactions and home mathematics environment on early childhood mathematics education. In this study, which is within the scope of qualitative research as a method, systematic review was preferred as a type. PRISMA (2020) principles were taken into account to examine the findings transparently. According to the findings cultural factors are significant, it has been determined that the mathematics environment at home is more mother-centered and that the process provides development in the subject area of number and operations, while the subject area of geometry is rarely touched upon. In light of these striking results, parents' self-efficacy should be improved for the development of an early mathematics environment at home, the mathematics environment at home should be student-centered, and mathematical conversations should be presented naturally in daily life, not just through activities.

Anahtar Kelimeler: Early mathematics, Home mathematics environment, Early childhood education, Parent-child interaction, Parent math talk

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Özel Gereksinimli Çocukların Annelerinin Tuvalet Eğitimi Bilgi ve Tutumlarının Algılanan Sosyal Destek ve Stres Düzeyleri İle İlişkisi

Tuğba Sivrikaya & Damla Sarıoğlu

Bu araştırmanın amacı, özel gereksinimli çocukların annelerinin tuvalet eğitimi bilgi ve tutumları ile algıladıkları sosyal destek ve stres düzeyleri arasındaki ilişkileri incelemektir. Araştırma, nicel yöntemlerden tarama modeli kullanılarak yürütülmüş ve evreni, 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Düzce Rehberlik ve Araştırma Merkezi'ne başvuran 0-6 yaş aralığındaki özel gereksinimli çocukların anneleri oluşturmuştur. Analizler için 106 katılımcının verileri değerlendirilmiştir. Veri toplama araçları olarak Tuvalet Eğitimi Bilgi ve Tutum Ölçeği, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ve Anne Baba Stres Ölçeği kullanılmıştır. Sonuçlar, annelerin tuvalet eğitimi konusunda yüksek düzeyde bilgi ve olumlu tutumlara sahip olduklarını göstermiştir. Sosyal destek algısı orta düzeyde olup, en yüksek desteğin aileden alındığı belirlenmiştir. Sosyal desteğin, özellikle aile desteğinin, annelerin tuvalet eğitimi bilgi ve tutumlarının gelişiminde anlamlı ve pozitif etkisi olduğu ortaya konmuştur. Annelerin stres düzeyleri düşük-orta seviyede seyretmiş ve stresin tuvalet eğitimi bilgi ve tutumları üzerinde doğrudan anlamlı bir etkisi bulunmamıştır. Sosyal destek ile stres arasında zayıf ancak anlamlı negatif ilişkiler tespit edilmiştir. Bulgular, aile temelli sosyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesinin, özel gereksinimli çocukların tuvalet eğitiminde annelerin bilgi ve tutumlarını olumlu yönde etkileyebileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Özel gereksinimli çocuklar, Tuvalet eğitimi bilgi ve tutum, Algılanan sosyal destek, Anne baba stresi, Aile temelli müdahale

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

2020-2025 Yılları Arasında Türkiye’de Özel Eğitimde Ailelere Yönelik Müdahaleleri Konu Alan Deneysel Çalışmaların Sistematiik Derlemesi

Tuğba Sivrikaya & Hatice Ulu Aydın

Bu araştırma, 2020–2025 yılları arasında Türkiye’de özel gereksinimli bireylerin ailelerine yönelik yürütölen deneysel, yarı deneysel ve tek denekli desen çalışmaları sistematiik olarak incelemeyi amaçlayan sistematiik derleme çalışmasıdır. PRISMA rehberine uygun olarak TR Dizin, YÖK Ulusal Tez Merkezi ve Google Akademik’te yapılan taramada, dahil etme ölçütlerini karşılayan 26 çalışma analiz edilmiştir. Müdahale türü, desen, katılımcılar, uygulama ortamı ve sosyal geçerlik gibi değişkenler kodlanmıştır. Çalışmaların yarısında (%50) tek denekli desenler kullanılmış, katılımcıların çoğu anneler (%46,15), hedef grubun çoğunluğunu otizimli çocuklar (%38,46) oluşturmuştur. Müdahaleler ağırlıklı yüz yüze grup eğitimi şeklindedir ve olumlu sonuçlar bildirilmiştir. İzleme ve sosyal geçerlik verileri sırasıyla %46,2 ve %76,9 oranında raporlanmıştır. Aile eğitimleri genel olarak olumlu sonuçlar vermekte, ancak kanıt kalitesinin artırılması için deneysel çalışmaların artırılması, daha geniş örneklem ve sistematiik veri raporlaması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deneysel Araştırmalar, Yarı Deneysel Araştırmalar, Tek Denekli Araştırmalar, Özel Gereksinimli Bireyler, Aile Eğitimi

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Yabancı Dil Öğrenmenin Getirdiği Bireysel ve Sosyal Dönüşümler

Üzeyir Ok & Esra Spahi

Bu çalışma, yabancı dil öğrenmenin bireylerin aile içi ilişkileri ve aile bağlamındaki sosyal deneyimleri üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Önceki araştırmalar, yabancı dil öğreniminin yalnızca iletişimsel yeterlik kazandırmakla kalmayıp aynı zamanda bireylerin kimlik inşası ve toplumsal aidiyet süreçlerinde aile bağlarının önemli rol oynadığını göstermektedir (Norton, 2013; Pavlenko & Blackledge, 2004; Block, 2007). Bu doğrultuda, aile ilişkileri ekseninde bireysel ve sosyal kimlik, kültürel değerler ve ritüeller, dilsel ifade biçimleri, yaşam tarzı ve sanatsal tercihler gibi alanları kapsayan 80 maddelik bir anket geliştirilmiştir. Ölçek ayrıca aile içi uyum, kuşaklar arası değer aktarımı ve aile bağlarının dil öğrenim sürecine yansımalarını ölçen maddeler de içermektedir. Veriler, anonimlik ve gizlilik ilkelerine bağlı kalınarak Türk katılımcılardan toplanmaktadır. Çalışmanın, yabancı dil öğreniminin aile bağları, kuşaklar arası ilişkiler ve toplumsal entegrasyon üzerindeki etkilerini ayrıntılı biçimde ortaya koyması beklenmektedir. Bu yönüyle araştırma, dil öğrenimi ile aile temelli sosyal dönüşüm arasındaki ilişkiye dair literatüre katkı sunmayı ve eğitimcilerle birlikte aile araştırmacılarına önemli çıkarımlar sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil öğrenimi, aile ilişkileri, sosyal yabancılaşma, kültürel kimlik

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Medyanın Evlilik İçi İletişimde ve Boşanmalardaki Rolü

Zehra Eminoğlu

Bu çalışmanın temel amacı, sosyal medyanın, evliliklerdeki iletişime ne gibi zararlar verdiğini ve boşanmalar üzerindeki rolünü ortaya koymaktır. Sosyal medya, hayatın tüm alanında olduğu gibi insan ilişkileri üzerinde de dönüştürücü etkiye sahiptir. Bugün iletişim araçlarının ilerlemesinin aksine insanların iletişim becerilerinin azaldığını gözlemlemek mümkündür. Bu durum, evlilik içi iletişimde de söz konusudur. Sosyal mecrada insanların çok daha hızlı bir şekilde etkileşime girmesi, evlenmeyi kolaylaştıran bir özellik gibi görünse de bu durumun, evliliklere zarar veren birçok dinamiği içinde barındırdığı ve boşanmalara sebebiyet verdiği de göz ardı edilemez. Zira haberlerde sosyal medyaya bağlı boşanma örneklerine sıkça rastlamaktayız. Bunun yanında yapılan araştırmalarda, ergenlik çağında müstehcen sosyal medya içeriklerine çokça maruz kalan kişilerin, ileriki yıllarda evlilikten uzak durduğu, evlenseler bile bunu devam ettiremedikleri ortaya konulmaktadır. Doküman analizi yöntemine göre hazırlanan bu çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır. Sosyal medyanın yoğun kullanımı, evlilik içi iletişimde eşler arasındaki muhabbeti ve güven ortamını zedeleyen durumlara sebebiyet vermekte ve boşanma davalarında delil olarak çokça kullanılmaktadır. Bu noktada sosyal medyanın, evlilik sürecinin öncesinde, evlilik sürecinde ve bu sürecin sonlanmasındaki rolünün ne olduğunun ortaya konulması ve alınabilecek önlemlerin tespit edilmesi oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Hukuk, İletişim, Sosyal Medya, Evlilik, Boşanma

TÜRKİYE YÜZYILINDA AİLE VE AİLENİN GELECEĞİ

SORUNLAR DÖNÜŞÜMLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

23 – 25 EKİM 2025, BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ

Yaşantısal/İnsancıl Aile Danışmanlığına Manevi Yaklaşım: Bir Model Önerisi

Zeynep Karlık

Bu çalışmada Yaşantısal aile kuramında maneviyatın kullanımına yönelik bir model önerilmektedir. Maneviyat kişinin iç huzuru ve hayatında anlam bulmasıyla ilgili bir kavramdır. Aile danışmanlığının temel amaçları aile sistemindeki bozuklukları ve yetersizlikleri tespit ederek, aile yapısında ve iletişim biçimlerinde gerekli değişiklikleri yapmak suretiyle bireylerin iç huzuru ve yaşamlarında anlam bulmayı sağlamaktır. Aile danışmanlığında uygulanan yöntemlerin başında temel kavramları aile dengesi, kendilik değeri, iletişim biçimleri ve ilişkiler (etkilenme tekerleği) olan Yaşantısal aile danışmanlığı gelmektedir. Model öncelikle aile dengesinin kurulmasını sağlayacak manevi metotları ele almaktadır. İkinci aşamada kendilik değerinin geliştirilmesi manevi yöntemlerle hedeflenmektedir. Üçüncü aşamada iletişim becerilerinin geliştirilmesi için dinî kaynaklardaki tavsiyelere yer verilmektedir. Dördüncü aşamada etkilenme tekerleği olarak ifade edilen bireylerin birbiri üzerindeki etkisi manevi değerler açısından değerlendirilmektedir. Tanıtma türünde derleme niteliğinde literatür tarama yöntemiyle geliştirilen modelin amacı, Yaşantısal aile danışmanlığında maneviyat unsurlarının kullanılması suretiyle aile danışmanlığı çalışmalarına katkı sağlamaktır. Ayrıca danışmanların dikkat etmeleri gereken noktalar ve etik durumlara değinilmiştir. Manevi yönelimli Yaşantısal aile danışmanlığında kullanılabilecek teknikler hakkında bilgi verilerek örnekler paylaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaşantısal Aile Kuramı, Aile Danışmanlığı, Maneviyat, Manevi Danışmanlık ve Rehberlik.